

APOSTOLISCHE BRIEF

PATRIS CORDE

VAN DE HEILIGE VADER FRANCISCUS OP DE 150ste VERJAARDAG VAN DE PROCLAMATIE VAN SAINT JOSEPH ALS PATROON VAN DE UNIVERSELE KERK

MET HET HART VAN EEN VADER: zo hield Jozef van Jezus, naar wie alle vier de evangeliën verwijzen als "de zoon van Jozef". [1]

Matteüs en Lucas, de twee evangelisten die het meest over Jozef spreken, vertellen ons heel weinig, maar toch genoeg om te beseffen wat voor soort vader hij was en welke missie hem door Gods voorzienigheid werd toevertrouwd.

We weten dat Jozef een eenvoudige timmerman was (vgl. Mt 13:55), verloofd met Maria (vgl. Mt 1:18; Lc 1:27). Hij was een "rechtvaardig man" (Mt 1:19), altijd bereid om Gods wil uit te voeren zoals hem geopenbaard is in de Wet (vgl. Lc 2:22, 27,39) en door vier dromen (vgl. Mt 1:20; 2: 13.19.22). Na een lange en vermoeiende reis van Nazareth naar Bethlehem, aanschouwde hij de geboorte van de Messias in een stal, want "er was geen plaats voor hen" elders (vgl. Lc. 2: 7). Hij was getuige van de aanbidding van de herders (vgl. Lc. 2: 8-20) en de magiërs (vgl. Mt 2: 1-12), die respectievelijk het volk Israël en de heidense volken vertegenwoordigden.

Jozef had de moed om de wettige vader van Jezus te worden, aan wie hij de naam gaf die door de engel was geopenbaard: "Je zult zijn naam Jezus noemen, want hij zal zijn volk van hun zonden redden" (Mt 1:21). Zoals we weten, was het geven van een naam aan een persoon of aan een ding voor oude volkeren, zoals Adam deed in het boek Genesis (vgl. 2: 19-20), het tot stand brengen van een relatie.

In de tempel, veertig dagen na de geboorte van Jezus, boden Jozef en Maria hun kind aan de Heer aan en luisterden met verbazing naar Simeons profetie over Jezus en zijn moeder (vgl. Lc. 2: 22-35). Om Jezus tegen Herodes te beschermen, woonde Jozef als buitenlander in Egypte (vgl. Mt 2: 13-18). Nadat hij naar zijn eigen land was teruggekeerd, leidde hij een verborgen leven in het kleine en duistere dorpje Nazareth in Galilea, ver van Bethlehem, zijn voorouderlijke stad, en van Jeruzalem en de tempel. Van Nazareth werd gezegd: "Geen profeet zal opstaan" (vgl. Joh. 7:52) en inderdaad: "Kan er iets goeds uit Nazareth komen?" (vgl. Joh 1:46). Toen Jozef en Maria tijdens een pelgrimstocht naar Jeruzalem de twaalfjarige Jezus uit het oog verloren, zochten ze hem angstig en vonden hem in de tempel, in gesprek met de leraren van de wet (vgl. Lc 2:41) -50).

Na Maria, de moeder van God, wordt geen heilige vaker genoemd in het pauselijk leergezag dan Jozef, haar echtgenoot. Mijn voorgangers reflecteerden op de boodschap die vervat was in de beperkte informatie die door de evangeliën werd overgeleverd om zijn centrale rol in de heilsgeschiedenis beter te waarderen. De zalige

Pius IX verklaarde hem "beschermheer van de katholieke kerk", [2] Pius XII stelde hem voor als "beschermheer van de arbeiders" [3] en de heilige Johannes Paulus II als "hoedster van de Verlosser". [4] De heilige Jozef wordt universeel aangeroepen als de "beschermheer van een zalige dood". [5]

Nu, honderdvijftig jaar na zijn proclamatie tot beschermheer van de katholieke kerk door de zalige Pius IX (8 december 1870), zou ik graag enkele persoonlijke beschouwingen willen delen over deze buitengewone figuur, die zo dicht bij onze eigen menselijke ervaring staat. Want, zoals Jezus zegt, "waar het hart vol van is, daar loopt de mond van over" (Mt 12:34). Mijn verlangen om dat te doen, nam toe tijdens deze maanden van pandemie, toen we, temidden van de crisis, ervoeren hoe "onze levens met elkaar verweven zijn en in stand worden gehouden door gewone mensen, mensen die vaak over het hoofd worden gezien. Mensen die niet in de krantenkoppen en tijdschriften verschijnen, of in de laatste televisieshow, maar juist in deze tijd zeker vorm geven aan de beslissende gebeurtenissen in onze geschiedenis. Artsen, verpleegsters, winkeliers en supermarktmedewerkers, schoonmaakpersoneel, zorgverleners, transportwerkers, mannen en vrouwen die werken om essentiële diensten en openbare veiligheid te verlenen, vrijwilligers, priesters, religieuze mannen en vrouwen, en zo vele anderen. Ze begrepen dat niemand alleen wordt gered ...

Hoeveel mensen oefenen dagelijks geduld en geven hoop, door te zorgen dat ze geen paniek zaaien, maar gedeelde verantwoordelijkheid. Hoeveel vaders, moeders, grootouders en leraren laten onze kinderen, op kleine, alledaagse manieren, zien hoe ze een crisis kunnen aanvaarden en ermee om kunnen gaan door hun routines aan te passen, vooruit te kijken en het beoefenen van gebed aan te moedigen. Hoeveel bidden, brengen offers en doen voorbede voor het welzijn van allen ". [6] Ieder van ons kan in Joseph - de man die onopgemerkt zijn weg gaat, een dagelijkse, discrete en verborgen aanwezigheid - een voorbidder, een steun en een gids ontdekken in tijden van nood. De heilige Jozef herinnert ons eraan dat degenen die verborgen of in de schaduw schijnen, een onvergelykbare rol kunnen spelen in de heilsgeschiedenis. Een woord van erkenning en dankbaarheid is aan hen allemaal verschuldigd.

1. Een geliefde vader

De grootheid van Sint-Jozef is dat hij de echtgenoot was van Maria en de vader van Jezus. Op deze manier stelde hij zichzelf, in de woorden van Johannes Chrysostomus, "in dienst van het hele heilsplan". [7]

De heilige Paulus VI wees erop dat Jozef zijn vaderschap concreet tot uitdrukking bracht "door van zijn leven een offerende dienst te maken aan het mysterie van de incarnatie en het verlossende doel ervan. Hij gebruikte zijn wettelijke autoriteit over de Heilige Familie om zich volledig aan hen te wijden in zijn leven en werk. Hij veranderde zijn menselijke roeping in huiselijke liefde in een bovenmenselijke offergave van

zichzelf, zijn hart en al zijn bekwaamheden, in een liefde die in dienst werd gesteld van de Messias die thuis volwassen werd ". [8]

Dankzij zijn rol in de heilsgeschiedenis is Sint-Jozef altijd als vader vereerd door het christelijke volk. Dit blijkt uit de talloze kerken die wereldwijd aan hem zijn gewijd, de talrijke religieuze instituten, broederschappen en kerkelijke groepen die zijn geïnspireerd door zijn spiritualiteit en zijn naam dragen, en de vele traditionele uitingen van vroomheid ter ere van hem. Ontelbare heilige mannen en vrouwen waren hartstochtelijk aan hem toegewijd. Onder hen bevond zich Teresa van Avila, die hem koos als haar advocaat en bemiddelaar, die regelmatig een beroep op hem deed en alle genaden ontving die ze van hem vroeg. Aangemoedigd door haar eigen ervaring, haalde Teresa anderen over om toewijding aan Jozef aan te kweken. [9]

Elk gebedenboek bevat gebeden tot Sint-Jozef. Elke woensdag en vooral tijdens de maand maart, die traditioneel aan hem wordt gewijd, worden speciale gebeden opgezonden. [10]

Het populaire vertrouwen in Sint-Jozef zien we in de uitdrukking "Ga naar Jozef", die de hongersnood in Egypte oproept, toen de Egyptenaren Farao om brood smeekten. Hij antwoordde op zijn beurt: 'Ga naar Jozef; wat hij tegen u zegt, doe dat "(Gen 41:55). Farao doelde op Jozef, de zoon van Jakob, die als slaaf werd verkocht vanwege de jaloezie van zijn broers (vgl. Gen 37: 11-28) en die - volgens het bijbelse verhaal - vervolgens onderkoning van Egypte werd (vgl. Gen. 41: 41-44).

Als een afstammeling van David (vgl. Mt 1: 16-20), uit wiens stam Jezus zou ontspringen volgens de belofte aan David gedaan door de profeet Natan (vgl. 2 Sam. 7), en als de echtgenote van Maria van Nazareth , staat Sint-Jozef op het kruispunt tussen het Oude en het Nieuwe Testament.

2. Een tedere en liefdevolle vader

Jozef zag Jezus dagelijks groeien 'in wijsheid en in jaren en in goddelijke en menselijke gunst' (Lc 2:52). Zoals de Heer met Israël had gedaan, zo deed Jozef met Jezus: 'hij leerde hem lopen, nam hem bij de hand; hij was voor hem als een vader die een kind optilt en tegen zijn wangen drukt, voor hem buigt en hem voedt "(vgl. Hos 11: 3-4).

In Jozef zag Jezus de tedere liefde van God: "Zoals een vader mededogen heeft met zijn kinderen, zo heeft de Heer mededogen met hen die hem vrezen" (Ps 103: 13).

In de synagoge, tijdens het bidden van de Psalmen, zou Jozef zeker keer op keer hebben gehoord dat de God van Israël een God van tedere liefde is, [11] die goed is voor allen, wiens 'erbarmen alle schepselen omvat. "(Ps 145: 9).

De heilsgeschiedenis wordt uitgewerkt "in hoop tegen hoop" (Rm 4:18), door onze zwakheden. We denken maar al te vaak dat God alleen door onze betere delen werkt, maar toch worden de meeste van zijn plannen gerealiseerd in en ondanks onze

zwakheid. Zo kon de heilige Paulus zeggen: “Om mij ervan te weerhouden verwaand te worden, werd mij een doorn in het vlees gegeven, een boodschapper van Satan om mij te kwellen. Ik heb hierover driemaal een beroep gedaan op de Heer, dat hij van mij zou weggaan, maar Hij zei tegen mij: ‘Mijn genade is u genoeg, want kracht wordt volmaakt in zwakheid’ (2 Kor 12: 7-9).

Aangezien dit deel uitmaakt van de hele heilseconomie, moeten we leren onze zwakheden met tedere barmhartigheid te bezien. [12]

De boze laat ons onze zwakheid zien en veroordelen, terwijl de Geest haar met tedere liefde aan het licht brengt. Tederheid is de beste manier om de kwetsbaarheid in ons aan te raken. Wijzende vingers en het beoordelen van anderen zijn vaak tekenen van het onvermogen om onze eigen zwakheden, onze eigen zwakheid, te accepteren. Alleen tedere liefde zal ons redden van de strikken van de aanklager (vgl. Openb. 12:10). Daarom is het zo belangrijk om Gods barmhartigheid te ontmoeten, vooral in het Sacrament van Verzoening, waar we zijn waarheid en tederheid ervaren.

Paradoxaal genoeg kan de boze ook de waarheid tegen ons spreken, maar hij doet dat alleen om ons te veroordelen. We weten dat Gods waarheid ons niet veroordeelt, maar in plaats daarvan verwelkomt, omhelst, ondersteunt en vergeeft. Die waarheid presenteert zich altijd aan ons als de barmhartige vader in de gelijkenis van Jezus (vgl. Lk 15: 11-32). Zij komt ons tegemoet, herstelt onze waardigheid, zet ons weer op de been en verheugt zich over ons, want, zoals de vader zegt: 'Deze mijn zoon was dood en is weer levend; hij was verloren en is teruggevonden' (vs. 24).

Ja, zelfs door de angsten van Joseph, waren Gods wil, zijn geschiedenis en zijn plan aan het werk. Jozef leert ons dus dat geloof in God ook inhoudt dat we geloven dat hij zelfs door onze angsten, onze zwakheden en onze zwakheden heen kan werken. Hij leert ons ook dat we te midden van de stormen van het leven nooit bang moeten zijn om de Heer onze koers te laten bepalen. Soms willen we de volledige controle hebben, maar God ziet altijd het grotere plaatje.

3. Een gehoorzame vader

Zoals hij met Maria had gedaan, zo openbaarde God zijn reddingsplan aan Jozef. Hij deed dat door dromen te gebruiken, die in de Bijbel en onder alle oude volkeren werden beschouwd als een manier voor God om zijn wil bekend te maken. [13]

Jozef maakte zich grote zorgen over de mysterieuze zwangerschap van Maria. Hij wilde haar niet “aan openbare schande blootstellen” [14], dus besloot hij haar “stilletjes weg te sturen” (Mt 1:19).

In de eerste droom helpt een engel hem zijn ernstige dilemma op te lossen: “Wees niet bang om Maria tot je vrouw te nemen, want het kind dat in haar verwekt wordt, is van de Heilige Geest. Zij zal een zoon baren, en u moet hem Jezus noemen, want hij zal zijn

volk redden van hun zonden "(Mt 1: 20-21). Jozef reageerde onmiddellijk: 'Toen Jozef uit zijn slaap ontwaakte, deed hij wat de engel des Heren hem geboden had' (Mt 1:24). Door gehoorzaamheid kon hij zijn moeilijkheden overwinnen en Maria sparen.

In de tweede droom zegt de engel tegen Jozef: "Sta op, neem het kind en zijn moeder mee en vlucht naar Egypte, en blijf daar totdat ik het je vertel; want Herodes staat op het punt het kind te zoeken, om het te vernietigen "(Mt 2:13). Jozef aarzelde niet om te gehoorzamen, ongeacht de ontberingen die ermee gepaard gingen: "Hij stond op, nam het kind en zijn moeder 's nachts, en ging naar Egypte, en bleef daar tot de dood van Herodes" (Mt 2: 14-15).

In Egypte wachtte Jozef met geduldig vertrouwen op de mededeling van de engel dat hij veilig naar huis kon terugkeren. In een derde droom vertelde de engel hem dat degenen die het kind wilden doden dood waren en beval hem op te staan, het kind en zijn moeder te nemen en terug te keren naar het land Israël (vgl. Mt 2: 19-20). Opnieuw gehoorzaamde Joseph prompt. "Hij stond op, nam het kind en zijn moeder mee en ging naar het land Israël" (Mt 2:21).

Tijdens de terugreis 'toen Joseph hoorde dat Archelaüs over Judea regeerde in plaats van zijn vader Herodes, was hij bang om daarheen te gaan. Nadat hij in een droom was gewaarschuwd '- nu voor de vierde keer -' ging hij weg naar het district Galilea. Daar vestigde hij zich in de stad Nazareth "(Mt 2: 22-23).

De evangelist Lucas van zijn kant vertelt ons dat Jozef de lange en moeilijke reis van Nazareth naar Bethlehem ondernam om in de stad van herkomst van zijn familie te worden geregistreerd bij de volkstelling van keizer Caesar Augustus. Daar werd Jezus geboren (vgl. Lc. 2: 7) en zijn geboorte, zoals die van elk ander kind, werd geregistreerd in het register van het rijk. De heilige Lucas is vooral bezorgd om ons te vertellen dat de ouders van Jezus alle voorschriften van de wet in acht hebben genomen: de rituelen van de besnijdenis van Jezus, de reiniging van Maria na de bevalling, het offeren van de eerstgeborene aan God (vgl.2: 21-24). [15]

In elke situatie gaf Jozef zijn eigen "fiat", zoals dat van Maria bij de Aankondiging en dat van Jezus in de hof van Gethsemane.

In zijn rol als hoofd van een gezin leerde Jozef Jezus gehoorzaam te zijn aan zijn ouders (vgl. Lc. 2:51), in overeenstemming met Gods gebod (vgl. Ex 20:12).

Tijdens de verborgen jaren in Nazareth leerde Jezus in de school van Jozef de wil van de Vader te doen. Die wil zou zijn dagelijks voedsel zijn (vgl. Joh 4, 34). Zelfs op het moeilijkste moment van zijn leven, in Gethsemane, koos Jezus ervoor om de wil van de Vader te doen in plaats van de zijne, [16] en werd hij 'gehoorzaam tot de dood toe, zelfs de dood aan het kruis' (Fil. 2: 8). De auteur van de Brief aan de Hebreeënen concludeert dus dat Jezus "gehoorzaamheid heeft geleerd door wat hij heeft geleden" (5: 8).

Dit alles maakt duidelijk dat 'de heilige Jozef door God werd geroepen om de persoon en de zending van Jezus rechtstreeks te dienen door de uitoefening van zijn

vaderschap' en dat hij op deze manier 'in de volheid van de tijd meewerkte aan het grote mysterie van het heil en echt een dienaar van redding is. "[17]

4. Een accepterende vader

Jozef nam Maria onvoorwaardelijk aan. Hij vertrouwde op de woorden van de engel. 'De adel van Jozefs hart is zodanig dat hij wat hij uit de wet leerde, afhankelijk maakte van naastenliefde. Tegenwoordig, in onze wereld waar psychologisch, verbaal en fysiek geweld tegen vrouwen zo duidelijk is, verschijnt Joseph als de figuur van een respectvolle en gevoelige man. Hoewel hij het grotere plaatje niet begrijpt, neemt hij een besluit om Mary's goede naam, haar waardigheid en haar leven te beschermen. In zijn aarzeling over hoe hij het beste kon handelen, hielp God hem door zijn oordeel te verlichten "[18].

Vaak gebeuren er in het leven dingen waarvan we de betekenis niet begrijpen. Onze eerste reactie is vaak een van teleurstelling en rebellie. Joseph legde zijn eigen ideeën opzij om de gang van zaken te aanvaarden en, hoe mysterieus ze ook leken, ze te omarmen, er verantwoordelijkheid voor te nemen en ze deel te laten uitmaken van zijn eigen geschiedenis. Tenzij we ons verzoenen met onze eigen geschiedenis, zullen we geen enkele stap voorwaarts kunnen zetten, want we zullen altijd gegijzeld blijven door onze verwachtingen en de teleurstellingen die volgen.

Het spirituele pad dat Joseph voor ons volgt, is er niet een dat verklaart, maar accepteert. Alleen als resultaat van deze acceptatie, deze verzoening, kunnen we een glimp opvangen van een bredere geschiedenis, een diepere betekenis. We kunnen bijna een echo horen van het hartstochtelijke antwoord van Job aan zijn vrouw, die hem had aangespoord om in opstand te komen tegen het kwaad dat hij verdroeg: "Zullen we het goede ontvangen van de hand van God en het slechte niet ontvangen?" (Job 2:10).

Joseph is zeker niet passief berustend, maar moedig en resoluut proactief. In ons eigen leven kunnen aanvaarding en welkom een uiting zijn van de kracht van de Heilige Geest. Alleen de Heer kan ons de kracht geven die nodig is om het leven te accepteren zoals het is, met al zijn tegenstrijdigheden, frustraties en teleurstellingen.

Jezus 'verschijning in ons midden is een geschenk van de Vader, die het voor ons allemaal mogelijk maakt om verzoend te worden met het vlees van onze eigen geschiedenis, zelfs als we het niet volledig begrijpen.

Precies zoals God tegen Jozef zei: "Zoon van David, wees niet bang!" (Mt 1:20), zo lijkt hij ons te zeggen: "Wees niet bang!" We moeten alle woede en teleurstelling opzij zetten en de dingen omarmen zoals ze zijn, zelfs als ze niet lopen zoals we willen. Niet alleen met berusting, maar met hoop en moed. Op deze manier staan we open voor een diepere betekenis. Ons leven kan op wonderbaarlijke wijze herboren worden als we de moed vinden om ze in overeenstemming met het evangelie te leven. Het maakt niet

uit of alles mis lijkt te zijn gegaan of dat sommige dingen niet meer kunnen worden opgelost. God kan bloemen laten opkomen uit steenachtige grond. Zelfs als ons hart ons veroordeelt: "God is groter dan ons hart, en Hij weet alles" (1 Joh. 3:20).

Hier ontmoeten we opnieuw dat christelijk realisme dat niets dat bestaat verwerpt. De werkelijkheid, in zijn mysterieuze en onherleidbare complexiteit, is de drager van existentiële betekenis, met al zijn lichten en schaduwen. Zo kan de apostel Paulus zeggen: "Wij weten dat alle dingen ten goede samenwerken voor hen die God liefhebben" (Rom. 8:28). Waar de heilige Augustinus aan toevoegt: "zelfs dat wat kwaad wordt genoemd (etiam illud quod malum dicitur)". [19] In dit grotere perspectief geeft geloof betekenis aan elke gebeurtenis, hoe blij of verdrietig ook.

We mogen ook nooit denken dat geloven betekent: gemakkelijke en geruststellende oplossingen vinden. Het geloof dat Christus ons leerde, zien we in Sint-Jozef. Hij zocht geen sluiproutes, maar trad de werkelijkheid met open ogen tegemoet en nam daarvoor de eigen verantwoordelijkheid.

Jozefs houding moedigt ons aan om anderen te aanvaarden en te verwelkomen zoals ze zijn, zonder uitzondering, en speciale zorg te tonen voor de zwakken, want God kiest wat zwak is (vgl. 1 Kor. 1:27). Hij is de "Vader van wezen en beschermer van weduwen" (Ps 68: 6), die ons gebiedt de vreemdeling in ons midden lief te hebben [20]. Ik denk graag dat Jezus bij de heilige Jozef inspiratie haalde voor de gelijkenis van de verloren zoon en de barmhartige vader (vgl. Lc. 15: 11-32).

5. Een creatief moedige vader

Als de eerste fase van alle echte innerlijke genezing er in bestaat onze persoonlijke geschiedenis te accepteren en zelfs de dingen in het leven te omarmen die we niet hebben gekozen, moeten we nu nog een belangrijk element toevoegen: creatieve moed. Dit komt vooral tot uiting in de manier waarop we met moeilijkheden omgaan. Als we met moeilijkheden worden geconfronteerd, kunnen we het opgeven en weglopen, of ze op de een of andere manier oppakken. Soms brengen moeilijkheden hulpbronnen tevoorschijn waarvan we niet eens dachten dat we ze hadden.

Als we de kinderverhalen lezen, kunnen we ons vaak afvragen waarom God niet directer en duidelijker handelde. Toch handelt God door middel van gebeurtenissen en mensen. Joseph was de man die door God was uitgekozen om het begin van de verlossingsgeschiedenis te leiden. Hij was het echte "wonder" waardoor God het kind en zijn moeder redt. God handelde door te vertrouwen op Josephs creatieve moed. Toen Jozef in Bethlehem aankwam en geen onderdak kon vinden waar Maria kon bevallen, nam hij een stal en veranderde die zo goed als hij kon in een welkom thuis voor de Zoon van God die in de wereld kwam (vgl. Lc. 2: 6-7). Geconfronteerd met dreigend gevaar van Herodes, die het kind wilde doden, werd Jozef nogmaals in een

droom gewaarschuwd om het kind te beschermen, en stond midden in de nacht op om de vlucht naar Egypte voor te bereiden (vgl. Mt 2: 13-14).).

Een oppervlakkige lezing van deze verhalen kan vaak de indruk wekken dat de wereld overgeleverd is aan de sterken en machtigen, maar het 'goede nieuws' van het evangelie bestaat erin te laten zien dat, ondanks alle arrogantie en geweld van wereldse machten, God altijd een manier vindt om zijn reddingsplan uit te voeren. Zo ook lijkt ons leven soms overgeleverd te zijn aan de machtigen, maar het evangelie laat ons zien wat telt. God vindt altijd een manier om ons te redden, op voorwaarde dat we dezelfde creatieve moed tonen als de timmerman van Nazareth, die een probleem in een mogelijkheid kon veranderen door altijd op de goddelijke voorzienigheid te vertrouwen.

Als God ons soms niet lijkt te helpen, betekent dit zeker niet dat we in de steek zijn gelaten, maar in plaats daarvan erop wordt vertrouwd dat we plannen maken, creatief zijn en zelf oplossingen vinden.

Dat soort creatieve moed werd getoond door de vrienden van de verlamde, die hem vanaf het dak naar beneden lieten om hem bij Jezus te brengen (vgl. Lk 5: 17-26). Moeilijkheden stonden de vrijmoedigheid en volharding van die vrienden niet in de weg. Ze waren ervan overtuigd dat Jezus de man kon genezen, en 'omdat ze geen manier vonden om hem binnen te brengen vanwege de menigte, gingen ze het dak op en lieten hem met zijn bed tussen de pannen in het midden van de menigte voor Jezus neerkomen. Toen hij hun geloof zag, zei hij: 'Vriend, uw zonden zijn u vergeven' (vss. 19-20). Jezus herkende het creatieve geloof waarmee ze probeerden hun zieke vriend bij hem te brengen.

Het evangelie vertelt ons niet hoe lang Maria, Jozef en het kind in Egypte bleven. Toch moesten ze zeker eten, een huis en werk vinden. Er is niet veel fantasie voor nodig om die details in te vullen. De Heilige Familie had te maken met concrete problemen zoals elk ander gezin, zoals zoveel van onze migrantenbroeders en -zusters die ook vandaag hun leven riskeren om aan ongeluk en honger te ontsnappen. In dit verband beschouw ik Sint-Jozef als de speciale beschermheer van al diegenen die gedwongen zijn hun geboorteland te verlaten vanwege oorlog, haat, vervolging en armoede.

Aan het einde van elk verhaal waarin Jozef een rol speelt, vertelt het evangelie ons dat hij opstaat, het kind en zijn moeder neemt en doet wat God hem geboden heeft (vgl. Mt 1:24; 2: 14,21). Jezus en zijn moeder Maria zijn inderdaad de kostbaarste schat van ons geloof. [21]

In het goddelijke verlossingsplan is de Zoon onafscheidelijk van zijn Moeder, van Maria, die "voortging op haar pelgrimstocht van het geloof en getrouw volhardde in haar vereniging met haar Zoon totdat zij bij het kruis stond". [22]

We moeten altijd overwegen of we zelf Jezus en Maria beschermen, want zij zijn ook op mysterieuze wijze aan onze eigen verantwoordelijkheid, zorg en bewaring

toevertrouwd. De Zoon van de Almachtige kwam in onze wereld in een staat van grote kwetsbaarheid. Hij moest door Joseph worden verdedigd, beschermd, verzorgd en opgevoed. God vertrouwde Jozef, net als Maria, die in hem iemand vond die niet alleen haar leven zou redden, maar ook altijd voor haar en haar kind zou zorgen. In die zin kan de heilige Jozef niet anders zijn dan de hoeder van de kerk, want de kerk is de voortzetting van het lichaam van Christus in de geschiedenis, net zoals Maria's moederschap weerspiegeld wordt in het moederschap van de kerk. [23] In zijn voortdurende bescherming van de kerk blijft Joseph het kind en zijn moeder beschermen, en ook wij blijven door onze liefde voor de kerk het kind en zijn moeder liefhebben.

Dat kind zei dan: 'Wat je voor een van de minste van de leden van mijn familie hebt gedaan, heb je voor mij gedaan' (Mt 25:40). Dientengevolge is elke arme, behoeftige, lijdende of stervende persoon, elke vreemdeling, elke gevangene, elke zwakke persoon "het kind" dat Jozef blijft beschermen. Om deze reden wordt Sint-Jozef aangeroepen als beschermer van de ongelukkigen, de behoeftigen, de ballingen, de ellendige, de armen en de stervenden. Bijgevolg kan de Kerk niet anders dan een speciale liefde tonen voor de minste van onze broeders en zusters, want Jezus toonde een bijzondere zorg voor hen en identificeerde zich persoonlijk met hen. Van Sint-Jozef moeten we diezelfde zorg en verantwoordelijkheid leren. We moeten leren het kind en zijn moeder lief te hebben, de sacramenten en naastenliefde lief te hebben, de kerk en de armen lief te hebben. Elk van deze realiteiten is altijd het kind en zijn moeder.

6. Een werkende vader

Een aspect van Sint-Jozef dat benadrukt werd vanaf de tijd van de eerste sociale encycliek, *Rerum Novarum* van paus Leo XIII, is zijn relatie tot werk. Sint-Jozef was een timmerman die een eerlijk bestaan verdiende om voor zijn gezin te zorgen. Van hem leerde Jezus de waarde, de waardigheid en de vreugde van wat het betekent om brood te eten dat de vrucht is van iemands eigen arbeid.

In onze tijd, waarin werkgelegenheid weer een brandende sociale kwestie is geworden, en de werkloosheid soms recordhoogtes bereikt, zelfs in landen die decennialang een zekere mate van welvaart hebben genoten, bestaat er een hernieuwde behoefte om het belang van waardig werk in te zien, waarvan Sint-Jozef een voorbeeldige beschermheer is.

Werk is een middel om deel te nemen aan het heilswerk, een gelegenheid om de komst van het Koninkrijk te bespoedigen, om onze talenten en bekwaamheden te ontwikkelen en ze in dienst te stellen van de samenleving en de broederlijke gemeenschap. Het wordt een kans voor de vervulling, niet alleen van jezelf, maar ook van die primaire cel van de samenleving, het gezin. Een gezin zonder werk is bijzonder kwetsbaar voor moeilijkheden, spanningen, vervreemding en zelfs uiteenvallen. Hoe kunnen we

spreken over menselijke waardigheid zonder ervoor te zorgen dat iedereen een fatsoenlijk inkomen kan verdienen?

Werkenden, wat hun baan ook is, werken samen met God zelf en worden op de een of andere manier scheppers van de wereld om ons heen. De crisis van onze tijd, die economisch, sociaal, cultureel en spiritueel is, kan voor ons allemaal een oproep zijn om de waarde, het belang en de noodzaak van werk te herontdekken om een nieuw 'normaal' tot stand te brengen waarvan niemand wordt uitgesloten. Het werk van Sint-Jozef herinnert ons eraan dat God zelf, toen hij mens werd, het werk niet minachtte. Het verlies aan werkgelegenheid dat zo veel van onze broeders en zusters treft en dat is toegenomen als gevolg van de Covid-19-pandemie, zou moeten dienen als een oproep om onze prioriteiten te herzien. Laten we de heilige Jozef de Arbeider smeken om ons te helpen manieren te vinden om onze vaste overtuiging tot uitdrukking te brengen dat geen enkele jongere, helemaal geen persoon, geen gezin zonder werk mag zijn!

7. Een vader in de schaduw

De Poolse schrijver Jan Dobraczyński vertelt in zijn boek *De Schaduw van de Vader* [24] het leven van Sint-Jozef in de vorm van een roman. Hij gebruikt het suggestieve beeld van een schaduw om Jozef te omschrijven. In zijn relatie tot Jezus was Jozef de aardse schaduw van de hemelse Vader: hij waakte over hem en beschermde hem, en liet hem nooit zijn eigen weg gaan. We kunnen denken aan de woorden van Mozes tegen Israël: "In de woestijn ... zag je hoe de Heer, je God, je droeg, zoals iemand een kind draagt, de hele weg die je hebt afgelegd" (Deut 1:31). Op dezelfde manier handelde Joseph zijn hele leven als vader. [25]

Vaders worden niet geboren, maar gemaakt. Een man wordt geen vader door simpelweg een kind ter wereld te brengen, maar door de verantwoordelijkheid op zich te nemen om voor dat kind te zorgen. Telkens wanneer een man de verantwoordelijkheid aanvaardt voor het leven van een ander, wordt hij op de een of andere manier een vader voor die persoon.

Kinderen lijken tegenwoordig vaak weeskinderen, zonder vaders. Ook de kerk heeft vaders nodig. De woorden van de heilige Paulus tot de Korinthiërs blijven actueel: "Hoewel u talloze gidsen in Christus hebt, hebt u niet veel vaders" (1 Kor. 4:15). Elke priester of bisschop zou samen met de apostel moeten kunnen toevoegen: 'Ik werd uw vader in Christus Jezus door het evangelie' (ibid.). Paulus noemt de Galaten eveneens: "Mijn lieve kinderen, met wie ik opnieuw in barensoed ben totdat Christus in jullie is gevormd!" (4:19).

Vader zijn betekent kinderen kennis laten maken met het leven en de realiteit. Ze niet tegenhouden, overbezorgd of bezitterig zijn, maar ze eerder in staat stellen om voor zichzelf te beslissen, vrijheid te genieten en nieuwe mogelijkheden te verkennen. Misschien wordt Joseph daarom traditioneel een 'meest kuise' vader genoemd. Die titel

is niet alleen een teken van genegenheid, maar de samenvatting van een houding die het tegenovergestelde is van bezitterigheid. Kuisheid is vrijheid van bezitterigheid op elk gebied van iemands leven. Alleen als liefde kuis is, is het echt liefde. Een bezitterige liefde wordt uiteindelijk gevaarlijk: ze houdt gevangen, beperkt en veroorzaakt ellende. God zelf had de mensheid lief met een kuise liefde; hij liet ons zelfs vrij om te dwalen en ons tegen hem op te zetten. De logica van liefde is altijd de logica van vrijheid, en Joseph wist hoe hij moest liefhebben met buitengewone vrijheid. Hij heeft zichzelf nooit tot het middelpunt van de dingen gemaakt. Hij dacht niet aan zichzelf, maar concentreerde zich in plaats daarvan op de levens van Maria en Jezus.

Joseph vond geluk niet louter in zelfopoffering, maar in zelfgave. In hem zien we nooit frustratie maar alleen vertrouwen. Zijn geduldige stilte was de opmaat naar concrete uitingen van vertrouwen. Onze wereld heeft vandaag vaders nodig. Tirannen die anderen willen domineren als middel om in hun eigen behoeften te voorzien, kan ze niet gebruiken. Ze verwerpt degenen die autoriteit verwarren met autoritarisme, dienstbaarheid met slaafsheid, discussie met onderdrukking, naastenliefde met een welzijnsmentaliteit, macht met vernietiging. Elke ware roeping wordt geboren uit de gave van zichzelf, wat de vrucht is van volwassen opoffering. Het priesterschap en het godgewijde leven vereisen eveneens een dergelijke volwassenheid. Wat onze roeping ook is, of het nu gaat om het huwelijk, het celibaat of de maagdelijkheid, onze zelfgave zal niet tot vervulling komen als ze stopt bij opoffering; als dat het geval was, zou de zelfgave in plaats van een teken te worden van de schoonheid en vreugde van liefde, het risico lopen een uiting te zijn van ongeluk, verdriet en frustratie.

Wanneer vaders weigeren het leven van hun kinderen in hun plaats te leiden, openen zich nieuwe en onverwachte vergezichten. Elk kind is de drager van een uniek mysterie dat alleen aan het licht kan worden gebracht met de hulp van een vader die de vrijheid van dat kind respecteert; een vader die zich realiseert dat hij het meest vader en opvoeder is op het moment dat hij "nutteloos" wordt, wanneer hij ziet dat zijn kind onafhankelijk is geworden en zonder begeleiding de paden van het leven kan bewandelen. Wanneer hij wordt zoals Jozef, die altijd wist dat zijn kind niet van hem was, maar alleen aan zijn zorg was toevertrouwd. Uiteindelijk is dit wat Jezus ons wil laten begrijpen als hij zegt: "Noem niemand je vader op aarde, want je hebt één Vader, die in de hemel is" (Mt 23: 9).

Bij elke uitoefening van ons vaderschap moeten we altijd in gedachten houden dat het niets met bezit te maken heeft, maar eerder een "teken" is dat wijst op een groter vaderschap. In zekere zin zijn we allemaal als Jozef: een schaduw van de hemelse Vader, die 'zijn zon doet opgaan over bozen en goeden, en regen laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen' (Mt 5:45). En een schaduw die zijn Zoon volgt.

* * *

“Sta op, neem het kind en zijn moeder” (Mt 2:13), zei God tegen Sint-Jozef.

Het doel van deze apostolische brief is om onze liefde voor deze grote heilige te vergroten, ons aan te moedigen zijn voorspraak af te smeken en zijn deugden en zijn ijver na te volgen.

Inderdaad, de eigenlijke missie van de heiligen is niet alleen om wonderen en genaden te verwerven, maar ook om voor ons tussenbeide te komen bij God, zoals Abraham [26] en Mozes [27], en zoals Jezus, de "enige middelaar" (1 Tim 2: 5), die onze "advocaat" is bij de Vader (1 Joh. 2: 1) en die "altijd leeft om voor [ons] te pleiten" (Heb 7:25; vgl. Rom 8: 34).

De heiligen helpen alle gelovigen "om te streven naar de heiligheid en de perfectie van hun bijzondere levensstaat". [28] Hun leven is een concreet bewijs dat het mogelijk is om het evangelie in praktijk te brengen.

Jezus zei tegen ons: "Leer van mij, want ik ben zachtaardig en nederig van hart" (Mt 11:29). Ook de levens van de heiligen zijn voorbeelden om na te volgen. De heilige Paulus zegt dit expliciet: "Weest navolgers van mij!" (1 Kor. 4:16). [29] Door zijn welsprekende stilte zegt de heilige Jozef hetzelfde.

Bij het voorbeeld van zoveel heilige mannen en vrouwen vroeg de heilige Augustinus zich af: "Wat zij konden doen, kun jij dat ook niet?" En zo kwam hij dichterbij zijn definitieve bekering, toen hij kon uitroepen: "Laat heb ik van je gehouden, Schoonheid ooit oud, altijd nieuw!" [30]

We hoeven de heilige Jozef alleen maar om de genade van genaden te vragen: onze bekering. Laten we nu tot hem bidden:

*Gegroet, hoeder van de Verlosser,
Echtgenoot van de Heilige Maagd Maria.
Aan jou heeft God zijn enige Zoon toevertrouwd;
op jou stelde Maria haar vertrouwen;
met jou werd Christus mens.*

*Gezegende Jozef,
toon jezelf ook een vader voor ons
en leid ons op het levenspad.
Verkrijg voor ons genade, barmhartigheid en moed,
en verdedig ons tegen elk kwaad. Amen.*

Gegeven te Rome, te Sint Jan van Lateranen, op 8 december, Hoogfeest van de Onbevleete Ontvangenis van de Heilige Maagd Maria, in het jaar 2020, het achtste van mijn pontificaat.

Franciscus

VOETNOTEN

[1] Lk 4:22; Joh 6:42; cf. Mt 13:55; Mk 6: 3.

[2] S. RITUUM CONGREGATIO, Quemadmodum Deus (8 december 1870): ASS 6 (1870-1871), 194.

[3] Vgl. Adres voor ACLI over het hoogfeest van Sint-Jozef de Arbeider (1 mei 1955): AAS 47 (1955), 406.

[4] Vgl. Apostolische exhortatie Redemptoris Custos (15 augustus 1989): AAS 82 (1990), 5-34.

[5] Katechismus van de Katholieke Kerk, 1014.

[6] Meditatie in de tijd van pandemie (27 maart 2020): L'Osservatore Romano, 29 maart 2020, p. 10.

[7] In Matthaëum Homiliae, V, 3: PG 57, 58.

[8] Homilie (19 maart 1966): Insegnamenti di Paolo VI, IV (1966), 110.

[9] Vgl. Autobiografie, 6, 6-8.

[10] Elke dag, gedurende meer dan veertig jaar, heb ik na Laudens een gebed tot de heilige Jozef opgezegd uit een negentiende-eeuws Frans gebedenboek van de Congregatie van de Zusters van Jezus en Maria. Het drukt toewijding en vertrouwen uit, en vormt zelfs een zekere uitdaging voor Sint-Jozef: "De glorieuze patriarch Sint-Jozef, wiens macht het onmogelijke mogelijk maakt, komt mij te hulp in deze tijden van angst en moeilijkheden. Neem onder uw bescherming de ernstige en verontrustende situaties die ik u aanbeveel, opdat ze een gelukkig resultaat zullen hebben. Mijn geliefde vader, al mijn vertrouwen is in jou. Laat het niet gezegd worden dat ik je tevergeefs heb aangeroepen, en aangezien je alles met Jezus en Maria kunt doen, laat me zien dat je goedheid net zo groot is als je kracht. Amen."

[11] Vgl. Deut 4:31; Ps 69:16; 78:38; 86: 5; 111: 4; 116: 5; Jer 31:20.

[12] Vgl. Apostolische exhortatie Evangelii Gaudium (24 november 2013), 88, 288: AAS 105 (2013), 1057, 1136-1137.

[13] Vgl. Gen 20: 3; 28:12; 31: 11,24; 40: 8; 41: 1-32; Num 12: 6; 1 Sam 3: 3-10; Dan 2, 4; Job 33:15.

[14] In dergelijke gevallen werden zelfs voorzieningen getroffen voor steniging (vgl. Deut 22: 20-21).

[15] Vgl. Lev 12: 1-8; Ex 13: 2.

[16] Vgl. Mt 26:39; Mk 14:36; Lc 22:42.

- [17] SAINT JOHN PAUL II, Apostolische exhortatie Redemptoris Custos (15 augustus 1989), 8: AAS 82 (1990), 14.
- [18] Preek bij de mis en zaligverklaringen, Villavicencio, Colombia (8 september 2017): AAS 109 (2017), 1061.
- [19] Enchiridion de fide, spe et caritate, 3.11: PL 40, 236.
- [20] Vgl. Deut 10:19; Ex 22: 20-22; Lc 10: 29-37.
- [21] Vgl. S. RITUUM CONGREGATIO, Quemadmodum Deus (8 december 1870): ASS 6 (1870-1871), 193; GEZEGEND PIUS IX, Apostolische brief Inclytum Patriarcham (7 juli 1871): l.c., 324-327.
- [22] TWEEDE VATICAANS OECUMENISCH CONCILIE, Dogmatische Constitutie over de Kerk Lumen Gentium, 58.
- [23] Catechismus van de Katholieke Kerk, 963-970.
- [24] Oorspronkelijke uitgave: Cień Ojca, Warschau, 1977.
- [25] Vgl. SAINT JOHN PAUL II, Apostolische Exhortation Redemptoris Custos, 7-8: AAS 82 (1990), 12-16.
- [26] Vgl. Gen 18: 23-32.
- [27] Vgl. Ex 17: 8-13; 32: 30-35.
- [28] TWEEDE VATICAANS OECUMENISCH RAAD, Dogmatic Constitution Lumen Gentium, 42.
- [29] Vgl. 1 Kor 11: 1; Phil 3:17; 1 Thess 1: 6.
- [30] Confessions, VIII, 11, 27: PL 32, 761; X, 27, 38: PL 32, 795.